

Brev til en tysk oversetter

Fra utkast til dikt | Av Knut Hamsun

I det efterfølgende brev til en tysk oversetter, som vennligst blev stilt til vår disposisjon, forteller dikteren om opprinnelsen til sine vers. Det dreier sig her om Knut Hamsuns eneste kjente ytring over sin diktneriske teknikk.

Kristiania, 27. Decbr. 1908.
Højstærede Hr. Doctor.

De Digte, jeg har udgit, udgør blot et lidet Bind, og de er kanske heller ikke de bedste, jeg har skrevet, jeg ved ikke. Senere engang skal jeg gjøre andre Samlinger istand, jeg har talrige Vers liggende.

Jeg synes nemlig, det er en Uforholdsmæssighet mot Læserne at udgi Udkast og løse poetiske Skitser som færdige Digte.

Enhver Poet ved, at Digte blir til under et stærkere eller svagere Pres af Stemning. Der nynner en Lyd i en, der kommer Farver mod ens Øjne, man kender, at der risler noget i ens Indre. Det kommer an paa, hvor varig denne Sindstilstand er; jeg har — i gode Øjeblikke — været ude for, at jeg slet ikke faar et Vers færdig, før det næste strømmer paa, jeg maa da springe det halvferdige Vers over og begynde paa et nyt længer nede paa Papiret, ja ofte staar der blot en løs Linje hist og her, som ikke har fulgt med den store Strøm. Og skulde jeg saa udgi dette ufuldkomne Udkast? Det vilde hverken tilfredsstille mig selv eller Læserne.

Saaledes faar jeg en Mængde Vers liggende, som ikke kan udgis, før Formen er forberedt.

Jeg ved ikke, hvorledes de store Lyrikere arbejder, hos dem opstaar kanske Digtet fuldt færdig og uden Fejl i selve Skrivningsøjeblikket. Jeg vil blot — efter Hr. Doctors elskverdige Ønske — fortælle, hvorledes mine egne Vers blir til.

Der er forresten ingen Væsenersforskell paa min Arbejdsmaade i Prosa og Poesi. En hel Del af, hvad

jeg har skrevet, er tilblit om Natten, naar jeg har sovet et Par Timer og saa vaagner. Jeg er da klarhjernet og yderst indtryksom. Jeg har altid Papir og Blyant liggende ved min Seng, jeg tænder ikke Lys, men begynder straks at skrive i Mørke, hvis jeg kender, at noget strømmer paa. Dette er nu blit en Vane hos mig, og jeg har ingen Vanskelighed med at udgyde mine Papirer om Morgen.

Jeg ønsker ikke at gi Dem Indtryk af noget mystisk ved mine Digtes Tilblivelse. At jeg skriver bedst i Mørke om Natten, er en Vane — eller Uvane — som vel oprindelig grundlagdes i mig i de Aar, da jeg ikke havde noget Lys at tænde, og jeg maatte hjælpe mig frem, som jeg bedst kunde. Det er da intet mystisk og intet egenlids heri. De virkelig store Digtere har vel ogsaa sin egen Metode, som er forskjellig fra min, jeg ved ikke.

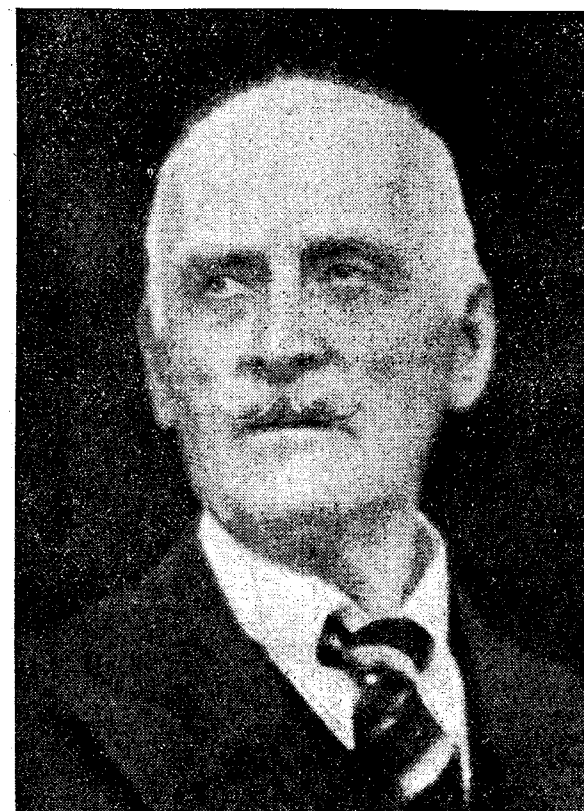
Om Sommeren har jeg min bedste Tid. Mange af mine Digte blir til, naar jeg ligger paa Ryggen i Skogen. Jeg prøver at komme mig langt væk fra Mennesker og fra alle Erindringer om det moderne Liv, jeg henseatter mig til min Barndoms Dage, da jeg gik og gæted Kreaturene derhjemme. Det var da, min Naturfølelse vaagned — hvis jeg har nogen — jeg leved ialfald fra lidet Barn paa Græssletter, i Skoge og i Fjælde, og jeg traf alle Dyr og Fugle, som siden blev mine gode Bekendte for Livet. Havet hører ogsaa ind i de Naturomgivelser, som jeg er opvokset sammen med fra mit fjerde Aar. Mit Hjem laa ved Vestfjorden, og denne Fjord er vidaaben ud lige mod Atlanterhavet.

Og derfor er Forskeres og Opdagelsesrejsendes Beretninger min kæreste Læsning. Disse Folk er ikke saa flinke som de professionelle Digtere til at tumle med udsøgte Adjektiver, derfor tiltaler de mig saa. Mangen Gang, naar jeg læser Naturbeskrivelser i moderne Romaner, fyldes jeg af Lede, jeg ser temmelig snart, at det bare er lidt tilført Naturkundskab blandet med lidt Iagttagelse paa Stedet, ikke den inderlige og hellige Samfølelse med Skogen og Sletterne.

Vinteren er min haardeste Tid. Jeg liker ikke Sne; jeg piner ved Synet af den, og min Fornuft skønner intet andet af den end dens evige og naturstridige Idioti. Jeg har skrevet et stort Epos om Vinteren i et Julebind, men det er vist sørgelig mislykket, skønt det er illustreret af en af vore bedste Kunstnere.

Hvis der om Vinteren hænder mig noget, som minder om Sommeren, er det mig altid til Glæde og Behag. Ved Vejrforandring, naar det begynder at regne paa Sneen, et lidet Pip af en Fugl i et Træ eller Blomsterduften af visse Parfumer gør mig godt for en kort Stund; ofte hænder det, naar en Flue summer i Vinduet, at der gaar en liden, rød Glæde gennem mig ved Erindringen om den Sommer, som nu ligger under Sneen.

Vaaren begynder at regere med mig allerede i Februar eller Marts. Da kommer den lyse Tid igen, man

fatter nye Haab, og der blir mere Vers.

Mange flere Vers til dem, som allerede ligger og venter paa at bli færdigskrevne. —

Dette er, Hr. Doctor, hvad jeg kan meddele Dem om min Versdigtning. Brug det, som De selv ønsker, enten De vil oversætte disse

Linjer eller blot benytte de brugbare Steder, naar De skriver Deres Indledning.

Med venlig Hilsen

Knut Hamsun

Kulturpolitikk som opgave

Av Dr. Martin Gläser

Det er ikke tysk vesen å bruke sverdet for å gjøre sig gjeldende kulturelt. I Norge fulgte det derfor "sne kunstnere" de tyske soltene og også "sne Zeitung" i Norge har i vår måned

folk som lot til å mene at billige Pionerimitasjoner var det eneste salgsgjørende. Vi så at bokhandlene var fullproppet av amerikanske dektivromaner og agitasjonsliteratur, at det i teatrene ble

gynt ganske langsomt og vi kan heller ikke mer enn se de første tilfeller. Fremdeles foretrekker kunstnerne å "andre uro for" ytre. Det ligger ikke for dem å

En vennehand

Av Finn Halvorsen

«... jeg har ikke kunnet finne et bedre og mere verdig tema å skrive om, når det gjaldt det tysk-norske kulturelle samarbeide, enn Deres egen utmerkede avis. Jeg håber De ikke har noget imot, at jeg derfor har skrevet en liten artikkel om Deutsche Zeitung in Norwegen til Deres ekstrasnummer...

Deres ærbødige Finn Halvorsen»

Deutsche Zeitung in Norwegen — på åndslivets område var denne avisen det første synlige skrittet på den nye tysk-norske samarbeidsvei. Alle nordmenn, selv de engelsksyke, måtte straks bli imponert av det høie kulturelle nivået redaksjonen baserte sitt arbeid på. Men enda mere gledelig var den interessen for norsk kultur, som her kom til orde. Norsk bildende kunst, film, litteratur, musikk og teater fikk i Deutsche Zeitung en likeså omhyggelig behandling som i de største norske aviser. Ja, det hendte ikke så sjelden, at det tyske synet på et norsk kunstverk viste en dyper og sikrere forståelse enn det norske. Ofte virket også den tyske kritikken som et friskt og rensende vindstøt gjennom den stillestående og innesengte Oslo-luften. Et stort land gav til det lille landet av sine større erfaringer, sine rummeligere forhold og sin mere fremadskredne kultur. Gjennom talentfulle journalister og skribenter lærte det norske forfattere og kunstnere å se på sitt eget verk med nye og mere modige øyne. De kom da også engang iblandt med påstander som en nordmann ikke kunde være enig i, men som like fullt, eller kanskje nettopp derfor, vakte ham til inspirerende ettertanke.

Jeg vil da straks nytte høvet til å protestere mot den karakteristiske avisens teateranmelder har gitt av Nationaltheatrets opførelse av «Peer Gynt». Anmelderen fant nærmest at teatret hadde forfalsket diktets mening og hensikt og gjort det til en farse. Slik føles nemlig han forestillingen. Slik føles den imidlertid ikke av en nordmann. For ham danner lystigheten på scenen bare et tynt og skjørt skall om diktets indre og rystende alvor. Han ler med dikteren — for her ler jo dikteren også! — men latteren er full av fortvilelse, harme, forakt, angst og gråt.

Nettopp slik ytrer nemlig det sanne norske lynne sig. Det gjemmer ofte sin smerte og sorg bak en flirende og skjemtende maske. Tysk

lynne forstår kanskje ikke alltid dette. Det er kanskje mindre splittet, mindre redd for å blotte sine innerste følelser. Her fins vel i hvert fall en forskjell, som teateranmelderen i Deutsche Zeitung er kommet til å røre ved, fordi han har reagert så følsomt, skarpt og ærlig overfor noget som var ham fremmed. Men bare et lite eksempel som dette viser jo klart, hvor nødvendig det er, at tyskerne og nordmennene virkelig lærer hverandre å kjenne. Skal samarbeidet bli til nytte og glede for begge parter, må de komme på talefot med hverandre. De må kunne snakke åpent og oppriktig til hverandre, slik som det skjer i Deutsche Zeitung. Ja, for avisen gir jo også den aller beste spalteplass for norske journalister og forfattere. Som føljetong bringer den for tiden en av Johan Bojers store romaner. Og se på novellene! Ingen norsk avis offentliggjør så mange noveller av kjente norske forfattere som denne tyske. Her som på mange andre felter har den noget å lære den norske presse! I enhver høit kultivert avis skulde dikterne ha sin selvfølgelig faste plass.

Det er mange måter å redigere en avis på. Det kunde også vært mange måter å redigere Deutsche Zeitung in Norwegen på. Om redaksjonen hadde valgt en annen linje, vilde i hvert fall vi nordmenn ikke ha kunnet gjøre noget ved den. Så meget desto gladere er vi, fordi den linjen er blitt valgt som er den beste for oss. Det heter jo om presen, at den bestandig skal gå foran. Den har ikke alltid gjort det i Norge. Men Deutsche Zeitung gikk virkelig først, og den går fremdeles først — side om side med våre beste norske aviser. Tvers gjennom krigen og revolusjonen rakte den oss uforferdet en vennehand — Tysklands egen vennehand, og den dag i dag åpner den sig like villig mot alle nordmenn. Og engang skal alle gode nordmenn gripe varmt og kraftig omkring den og si: Takk!